

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)

Świebodzin, 27 października 2013 r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

W związku z pracami nad planem zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Solecka Dolina Wisły PLH040003, wnoszę następujące uwagi:

1. W obecnej sieci Natura 2000 zupełnie nie reprezentowane jest siedlisko 8310 (jaskinie) na niżu Polski. Większość jaskiń Polski występuje w paśmie gór i wyżyn, i te obiekty są w znacznej części ujęte w sieci. Jednak, w północnej części niżu Polski występuje kilkadziesiąt małych jaskiń¹ rozwiniętych w młodych skałach zlepieńcowych, powstałych wskutek cementacji osadów polodowcowych. Są to jaskinie niewielkie, długości kilku, kilkunastu lub najwyżej kilkudziesięciu metrów, jednak stanowią osobliwość i unikat geologiczny. Jaskinie tego typu w ogóle nie są dotąd reprezentowane w sieci Natura 2000.

W celu ich ujęcia w sieci, proponujemy m. in. nieznacznie powiększyć istniejący obszar Solecka Dolina Wisły PLH040003, tak by ująć w jego granicach zespół jaskiń Bajka w okolicach miejscowości Gądecz na zboczu doliny Wisły. Na zboczu wąwozu odwadnianego przez strumień znajdują się trzy jaskinie: Bajka I, Bajka II oraz Dziura z Filarkiem. Otwory jaskiń są dość wąskie, największa z nich - Bajka I - ma 19 m długości, deniwelacja jest niewielka. Bajka II jest mniejsza (10 m długości) i stanowi salkę z kilkoma wnękami. Dziura z Filarkiem ma głębokość 1,5 m i znajduje się pomiędzy obu jaskiniami, na tym samym poziomie. Posiada dwa otwory wejściowe przedzielone filarkiem z piaskowca².

Wnoszujemy o ujęcie w PZO takiego poszerzenia granic i przedmiotów ochrony obszaru.

2. W przedstawionym materiale brak uzasadnienia dla wyłączenia z prac terenu rezerwatu przyrody (i w ogóle informacji, o jaki rezerwat chodzi), a z tekstu wynika, że nastąpiło takie wyłączenie – wnosimy o uzupełnienie.

---

¹ Źródła przeglądowe np.: BARYŁA J., URBAN J., ZAGÓRSKI S. 1998. Jaskinie Niżu Polskiego, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi, Warszawa. BARYŁA J. 1999. Geologiczne i geomorfologiczne warunki powstawania i rozwoju jaskiń na Niżu Polskiego, Jaskinie, nr 3 (16), s. 26-27. URBAN J. 2000. Skalki i jaskinie piaskowcowe na Niżu Polskim, Przegląd Geologiczny, nr 5, s. 409-411.

² WYSŁOUCH J., Jaskinia nad Wisłą, Na Szlaku, 2004, nr 2, s. 30-31. HERMANN A., Jaskinie w Gąddeckim Jarze, Kujawy i Pomorze, 2008, nr 1(7), s. 4-9. Plany obu jaskiń:

http://www.sktj.pl/epimenides/pomor/bajka1_p.html http://www.sktj.pl/epimenides/pomor/bajka2_p.html

3. Na mapie rozmieszczenia siedlisk, na będącej jej tłem fotomapie widoczne są zbiorniki wodne wyglądające jak starorzecza, ale nie skartowane jako siedlisko 3150 (np. na północny-zachód od miejscowości Czarze). Równocześnie podano w tekście, że dane o siedlisku 3150 są pełne i wiarygodne. Prosimy o wyjaśnienie.
4. Dane dla jednolitej części wód Wisły od dopływu z Sierzchowa do Wdy PLRW2000212939 wg aktualnej oceny stanu wód podają wprawdzie dobry stan elementów fizykochemicznych, ale umiarkowany (klasa III) stan elementów biologicznych, a ponieważ większość elementów biologicznych nie była badana, to stan ten może być gorszy. Potencjał ekologiczny tego odcinka Wisły jest więc umiarkowany.
5. Wnosimy o dokładne opisanie w tab. 4 zakresu przeprowadzonej inwentaryzacji uzupełniającej. Wydaje się bowiem, że autorzy planu w zbyt dużym stopniu ufają dotychczasowym inwentaryzacjom, w szczególności inwentaryzacji BULiGL z 2007 r. , a w pracach terenowych skupili się tylko na ocenach stanu w wybranych punktach. Tymczasem inwentaryzacje te wymagałyby wpięrcw oceny jakości i kompletności, w skali kraju jakość „inwentaryzacji BULiGL 2007” była bardzo zróżnicowana i materiał ten wymaga – przed wykorzystaniem – sprawdzenia jakości i kompletności w sytuacji lokalnej, dotyczącej danego obszaru Natura 2000.
6. Czy występowanie pachnicy dębowej poza wcześniej podawanymi stanowiskami, np. w drzewach przydrożnych, wierzbach nadrzecznych itp. było badane? Prawdopodobieństwo takiego występowania tego gatunku w tym obszarze wydaje się wysokie. My dysponujemy wiedzą o występowaniu pachnicy w alejach przydrożnych w rejonie Płutowo-Uniślaw, a jest to bezpośrednie sąsiedztwo obszaru.
7. Pomysł zmiany oceny wydry w SDF na D, uzasadniony w sposób: „obecnie brak danych nt. liczebności, przy czym wartość maksymalna ekstrapolowana wg średniego zagęszczenia gatunku w Polsce nie przekracza kilku-kilkunastu osobników (Romanowski i in. 2010, 2011), co stanowi <0,5% populacji krajowej (szacunkowo wg średniego zagęszczenia / km rzeki oraz stopnia rozpowszechnienia na obszarze kraju – ocena D (mniej niż 0,50% populacji krajowej gatunku)” jest kuriozalny i w oczywisty sposób niedopuszczalny. Ocena D wymagałaby udowodnienia, że populacja w obszarze jest nieznacząca, a nie „wnioskowania przez ekstrapolację”, przy takim wnioskowaniu wydra zostałaby w Polsce zupełnie pozbawiona obszarów ją chroniących!
8. Dla starorzeczy (3150), łęgów (91E0), ziołorośli (6430) elementem celu ochrony powinno być: *Utrzymanie okresowych wylewów Wisły i okresowego zalewania terenu*. Proszę zwrócić uwagę, że jest to konkretne działanie do realizacji na zaporze we Włocławku (która nie powinna tłumić epizodów wezbraniowych), a nie tylko zjawisko zależne jedynie od czynników naturalnych.

Jako zagrożenie należałoby zidentyfikować pomysły budowy nowych obwałowań w obszarze, w tym „wałów letnich”. Jako wskazanie do zmian w istniejących studiach i planach należałoby wskazać usunięcie zapisu o budowie takich wałów ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Chełmińska.
9. W „Raporcie” podano, że zagrożeniem dla ryb są gwałtowne zmiany poziomu wody będące wynikiem zrzutu lub przytrzymania wody na zaporze we Włocławku. Gwałtowne obniżanie poziomu wody w sposób pośredni i bezpośredni wpływa negatywnie na populacje ryb - przedmiotów ochrony (śmiertelność małży, śmiertelność ikry,

śmiertelność ryb w różnym stadium). Jak rozumiemy, nie chodzi tu o naturalne wezbrania i niżówki (por. wyżej), ale o sztuczne szybkie zmiany, wywołane zrzutami lub zatrzymaniem wody w zbiorniku. Wnosimy więc o sformułowanie i zapisanie w planie takich zasad pracy zapory we Włocławku, które będą bezpieczne dla przedmiotów ochrony obszaru.

10. Jako działanie ochronne przewidziano „*Szkolenie dla organów wydających pozwolenia wodnoprawne w zakresie istotnych uwarunkowań przyrodniczych [ochrony np. bolenia, kozy, różanki]*”. Prosimy by wypisać te uwarunkowania, w szczególności opisać – jako element celu ochrony – jakie elementy siedliska tych gatunków powinny być w obszarze zachowane lub odtworzone. Potrzebnym działaniem ochronnym wydaje się zapewnienie, że ew. działania utrzymaniowe rzeki będą prowadzone w sposób nie szkodzący tym gatunkom – proszę opisać, jaki to powinien być sposób; tj. jakie warunki i zasady należałoby zachować podczas takich działań, o ile w ogóle są potrzebne i dopuszczalne. W naszej ocenie powinno być w maksymalnym możliwym zakresie zachowywane naturalne zróżnicowanie morfologii koryta samo-renaturyzującej się rzeki, w tym pływów i odsypów przybrzeżnych i śródnurtowych; powinien być pozostawiany rumosz drzewny na brzegach i w strefie przybrzeżnej rzeki. Do dyskusji, jakie powinno być podejście do pozostałości zabudowy ostrogowej – rozmyte ostrogi są obecnie raczej korzystnym elementem zróżnicowania morfologicznego koryta i w miarę możliwości powinny być zachowywane w takim właśnie, zrenaturyzowanym stanie; ale można rozważać, czy w niewielkim zakresie, część ostróg nie powinna być odtwarzana, by zapewnić trwale istnienie w rzece związanych z ostrogami mikrosiedlisk.
11. W przypadku bobra, wnosimy by zapisać: *Tolerowanie skutków działalności bobrów i umożliwienie naturalnego rozwoju ich populacji. Zabezpieczenie ważnych elementów infrastruktury (np. wały przeciwpowodziowe) przed niszczeniem przez bobry za pomocą środków technicznych.*
12. W przypadku kumaka, konieczne wydaje się zastrzeżenie, że zbiorniczki wodne stanowiące jego miejsca rozrodu, powinny być pozostawione w stanie naturalnym i np. nie powinny być wykorzystywane do hodowli ryb. Należałoby także zastrzec utrzymanie dotychczasowego użytkowania przestrzeni między tymi zbiorniczkami, jako terenów migracji i zimowania kumaków (wg literatury³ przeciętny zasięg migracji 500 m, maksymalny 100 m).
13. W zapisie „zachowanie nienaruszonych fragmentów starych drzewostanów” prosimy o doprecyzowanie, jak duże mają to być fragmenty i jaka powinna być ich minimalna ilość (w naszej ocenie w tym obszarze nie mniej niż 100 ha).
14. Dla pachnicy dębowej, oprócz ochrony istniejącego stanowiska, należałoby rozważyć działania zapewniające ciągłość jej potencjalnych siedlisk w przestrzeni i w czasie, np. wprowadzanie nasadzeń wierzbowych i lipowych (stosownie do warunków siedliskowych) o charakterze alei i szpalerów; kształtowanie wierzb głowiastych itp.

z poważaniem

---

³ Kurek R., Rybacki M., Soltysiak M. 2011. Poradnik ochrony płazów